

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ В ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВАХ ПРЕЗИДЕНТА США ДЖОРДЖА ВОКЕРА БУША: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

Ликіна В. В.

аспірантка кафедри англійської філології, перекладу і філософії мови

імені професора О. М. Мороховського

Київський національний лінгвістичний університет

вул. Велика Васильківська, 73, Київ, Україна

orcid.org/0000-0001-6508-8005

lykinavera@gmail.com

Ключові слова: *концепт, концепт DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ, Джордж Вокер Буш, інавгураційна промова, предметно-образний складник концепту, ціннісний складник концепту.*

Дослідження вербалізації концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ в інавгураційних промовах президента США Джорджа Вокера Буша (2001 та 2005 роки) виявило їх зверненість до різних аспектів досліджуваного концепту. Вивчення вербалізації концептів передусім передбачає визначення їх структури, а тому ми спираємося на запропоновану В.І. Карасиком тривимірну структуру концепту, яка включає поняттєвий, предметно-образний і ціннісний складники. Для виокремлення способів ословеснення трьох складників концепту спираємося на визначення іменника democracy в англійськомовних тлумачних словниках. У першому виступі домінує предметно-образний складник концепту, а друга промова зосереджена на ціннісному складникові концепту, представленому свободою як визначальною властивістю демократії. Домінування предметно-образного складника в першому інавгураційному виступі відображене іменником government, що через сполучення з одиницями з динамічної семантики передає активність уряду, та іменником people, який позначає народ, здебільшого зображений у стані спокою. Про домінування в першій промові предметно-образного складника також свідчить послідовність уживання одиниць: на початку виступу іменник people позначає предметно-образний складник; в основній частині субстантив democracy відсилає читача до поняттєвого компонента; у заключній частині промови ціннісний елемент, поіменованих одиницями freedom, justice, fairness, поєднується з предметно-образним, позначеним одиницями people і government. Натомість у другій промові концепт DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ ословеснюється з оперттям на його ціннісний складник, позначений одиницями freedom і liberty зі значенням свободи. На відміну від першого виступу-подяки за обрання президентом, друга інавгураційна промова зосереджена на відстоюванні свободи після терористичних атак на США. Свобода позначена іменниками liberty, freedom і сполученням прикметника free з іншими одиницями в трьох комунікативних блоках: звернення до нації; до світової спільноти; до співгромадян. Загалом у другій інавгураційній промові президент акцентує увагу на взаємодії свободи, позначеної іменником freedom, із поступом уперед, що символізує подальший розвиток демократії.

VERBALIZATION OF THE DEMOCRACY CONCEPT IN US PRESIDENT GEORGE W. BUSH'S INAUGURAL SPEECHES: LINGUISTIC AND COGNITIVE ASPECTS

Lykina V. V.

*Postgraduate Student at the Department of English Philology, Translation and Language
Philosophy named after Professor O. M. Morokhovsky
Kyiv National Linguistic University
Velyka Vasylkivska str., 73, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6508-8005
lykinavera@gmail.com*

Key words: *concept, DEMOCRACY concept, George W. Bush, inaugural speech, perceptual component, evaluative component.*

The analysis of the verbalization of the DEMOCRACY concept in US President George W. Bush's inaugural speeches (2001 and 2005) reveals their appeal to various aspects of the concept under study. The study of verbalization of concepts primarily involves determining their structure, and therefore we rely on the proposed by V.I. Karasyk three-dimensional structure of the concept, which includes notional, perceptual and evaluative components. To identify ways to glorify the three components of the concept, we rely on the definition of the noun democracy in English dictionaries. The first inaugural refers to the perceptual component of the concept while the second address focuses on the evaluative component named by the unit freedom referring to the defining feature of democracy. The dominance of the perceptual element in the first inaugural address is revealed by the noun government, which through combination with units with the semantics of dynamics reflects the cabinet's activity, and by the unit people, denoting the laymen, mostly characterized by a tendency towards rest. The dominance of the perceptual component in the first inaugural is also revealed by the sequence of the units: in the introduction to the speech the noun people refers to the perceptual component; in the text body the unit democracy names the notional component; and in the conclusion the evaluative element is evoked by the units freedom, justice, fairness combined with the nouns people and government. Conversely, in the second inaugural speech, the DEMOCRACY concept is mainly verbalized by reference to its evaluative component, denoted by the units freedom and liberty. Unlike the first inaugural, which expresses the president's gratitude to the nation for electing him into office, the second address is aimed at defending the country's freedom after the terrorist attacks on the United States. It is denoted by the nouns liberty, freedom and the combination of the adjective free with other units in the communicative sections of appeal to the nation; to the world community; to the fellow citizens. Generally, the second inaugural speech emphasizes the interaction of liberty as a manifestation of DEMOCRACY with forward motion which symbolizes a further development of democracy.

Постановка проблеми. Актуальність вивчення проблеми вербалізації концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ в промовах американських лідерів передусім зумовлена увагою політичної лінгвістики до ключових понять, що формують дискурсивний простір, необхідністю зіставлення ролі різних дискурсивних практик у забезпеченні перебігу суспільних процесів окремих країн.

Стаття присвячена порівнянню способів вербалізації концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ

у двох інавгураційних промовах Джорджа Вокера Буша (2001 та 2005 роки), колишнього президента країни, для якої демократія є одним із найбільш соціально значущих феноменів, задіяних у формуванні офіційної ідеології [9, с. 188].

Мета статті – установити відмінності у вербалізації концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ в першій і другій інавгураційних промовах президента США Джорджа Вокера Буша з використанням дослідницького апарату когнітивної

лінгвістики. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: розробити методику аналізу способів вербалізації концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ в обох інавгураційних промовах президента США Джорджа Вокера Буша; виокремити фрагменти тексту, які ословеснюють названий концепт в обох промовах; зіставити способи й послідовність ословлення концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ в досліджуваних промовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення вербалізації концептів передбачає визначення їх структури, досить складної й неоднозначної, чим пояснюється існування двох основних підходів до вирішення цієї проблеми: системно-ієрархічного й когнітивно-епістеміологічного [4, с. 101]. Прихильники першого підходу вважають базовим для розгляду структури концепту розташування його елементів у певній ієрархії від вищого до нижчого [4, с. 103]. Другий підхід розглядає структуру концепту з урахуванням знань та інформації, які він репрезентує [4, с. 104]. У цьому руслі ми спираємося на запропоновану В.І. Карасиком тривимірну структуру концепту, що включає поняттєвий, предметно-образний і ціннісний складники [2, с. 105]. Предметно-образний складник, який становить ядро концепту, має невербальні витoki й піддається лише відносному опису: його розуміють як цілісне узагальнене уявлення індивіда про об'єкт, що асоціюється з яким-небудь предметом, подією, якістю тощо. Предметно-образний складник спирається на зорові, слухові, тактильні або смакові якості, які сприймаються індивідом і репрезентують властивості предметів, явищ, подій, відображених у нашій свідомості, тобто це релевантні ознаки практичного знання [2, с. 108]. Поняттєвий складник концепту пов'язаний із його фіксацією у вербальній формі [2, с. 109]. Ціннісний складник виявляється в існуванні в його структурі інформації про зв'язок із найбільш важливими феноменами суспільної свідомості для індивіда й усієї мовної спільноти [2, с. 110]. Саме завдяки цьому елементу концепти, які мають дискурсивний статус, відрізняються від інших ментальних утворень, адже формують ціннісну картину світу.

Наявність указаних складників урахуємо під час установлення способів вербалізації концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ в промовах президента Буша. Поняттєвий компонент концепту позначений іменником *democracy* «демократія»:

– *a system of government in which the supreme power is vested in the people and exercised directly by them or by all the members of state, elected under a free electoral system* (система управління, здійснювана всім населенням або всіма уповноваженими членами держави, як правило, за допомогою обраних представників) [14];

– *a system of government that bases its legitimacy on the participation of the people* (система управління, легітимність якої базується на участі народу) [20];

– *a system of government in which people choose their rulers by voting for them in elections* (система влади, у якій люди обирають своїх правителів, голосуючи за них на виборах) [20].

Відповідно до наведених словникових дефініцій, предметно-образний складник, що утворює ядро концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ, пов'язане з сенсомоторним досвідом носіїв мови, позначається одиницями *people* «люди» та *government* «уряд/управління», з якими мовна особистість взаємодіє в практичній діяльності. Ціннісний складник концепту ДЕМОКРАТІЯ охоплює властивості, які розміщуємо в порядку зростання ступеня їх абстракції: *free* «свободний», *voting* «голосування», *elections* «вибори», *legitimacy* «легітимність».

Відношення між складниками концепту, які відбивають специфіку втілення концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ в тексті, установлюємо за допомогою методики силової динаміки [21, с. 409], яка пояснює силові процеси через взаємодію Агоніста як фокальної сили й протиставленого йому Антагоніста [21, с. 404]. Названі сутності відзначаються природним прагненням до спокою/бездіяльності або до руху/зміни стану [21, с. 409]. Агоніст перебуває під впливом Антагоніста, унаслідок чого тенденція Агоніста до спокою долається або він протидіє Антагоністові, а тому його стан не змінюється [21, с. 412]. Саме тому теорія силової динаміки дає змогу встановити, як взаємодіють силові сутності [21, с. 411], що, у свою чергу, розкриває текстове втілення концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ загалом і в ракурсі його складників.

Виклад основного матеріалу. У першій інавгураційній промові президента Буша вербалізуються всі складники концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ: поняттєвий, позначений іменником *democracy* «демократія»; предметно-образний, названий одиницями *people* «народ» and *government* «уряд», і ціннісний, ословеснений іменниками *freedom* «свобода», *justice* «справедливість», *fairness* «чесність».

Перший виступ новообраного президента, звернений до американської нації, поділяється на три блоки, у кожному з яких задіяний концепт DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ або його складники: вступ присвячений народу США, який співвідноситься з ядром концепту; основна частина спирається на поняттєвий складник, ословеснений іменником *democracy*; заключна частина спирається на ціннісний складник, позначений одиницями *freedom, justice, fairness* у поєднанні з

предметно-образним компонентом, на який вказують одиниці *people* й *government*.

Вступ починається зі звернення до народу, тобто з предметно-образного складника, позначеного іменником *people*: *It is the American story – a story of flawed and fallible people, united across the generations by grand and enduring ideals*. У наведеному прикладі субстантив *people* співвідносить націю з Агоністом з тенденцією до спокою, на що вказують означення *flawed* «з недоліками» і *fallible* «ті, що помиляються», а Антагоніст із тенденцією до руху позначений іменником *ideals*, що відображено дієприкметником *united* та означеннями *grand* «величний» та *enduring* «тривкий».

В основній частині промови, присвяченій демократії й ставленню американської нації до її ідеалів, поєднуються ціннісний і поняттєвий складники концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ: *Through much of the last century, America's faith in freedom and democracy was a rock in a raging sea. Now it is a seed upon the wind, taking root in many nations*. У наведеному прикладі свобода як ціннісний складник концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ, позначена іменником *freedom*, а поняттєвий компонент названий іменником *democracy*. Їх порівняння зі скелею, позначеною іменником *rock*, наділяє їх роллю Агоніста з тенденцією до спокою. Натомість Антагоністом із тенденцією до руху постає вируюче море, позначене словосполученням *raging sea*. У наступному реченні ці дві сутності – скеля й вируюче море – порівнюються з насінням, на яке віє вітер (*a seed upon the wind*): останній наділений роллю Агоніста з тенденцією до руху, адже розносить зернини, а Антагоністом з тенденцією до спокою постає насіння, напрям руху якого визначає вітер.

Ціннісний складник концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ ословеснюється в заключній частині виступу: *I will work to build a single nation of justice and opportunity*. У наведеному прикладі займенник *I* виокремлює президента як лідера держави, зображеного як Агоніст із тенденцією до руху дієсловами *work* і *build*, а ціннісний компонент, позначений іменником *justice* «справедливість», зображується як Антагоніст із тенденцією до спокою, слугуючи засобом підвищення статусу мовця.

Поряд із цим президент звертається до предметно-образного складника концепту, позначеного іменником *government* і ціннісних аспектів концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ, які уряд має забезпечувати народу. Вони іменуються одиницями *public safety and public health* «суспільна безпека та здоров'я», *civil rights* «громадянські права»: *“Government has great responsibilities for public safety and public health, for civil rights and common schools. Yet compassion is the work of a nation, not just a government”*. У поданому при-

кладі уряд постає в ролі Агоніста з тенденцією до руху, на що вказує група присудка *has great responsibilities* «несе значну відповідальність», а Антагоніст позначений одиницями *public safety* (безпека народу) and *public health* (здоров'я народу), *for civil rights* (за цивільні права) and *common schools* (і спільні школи), оскільки зі змісту не видно, що ці права забезпечуються урядом.

Вербалізація концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ в другому інавгураційному зверненні президента Буша здебільшого враховує аспекти демократії, які становлять його ціннісний складник. На відміну від першого виступу-подяки за обрання, друга промова спрямована на відстоювання свободи після терористичних атак на США. Свобода позначена іменниками *liberty*, *freedom* і сполучення прикметника *free* з іншими одиницями в трьох комунікативних блоках: звернення до нації; до світової спільноти; до співгромадян.

У комунікативному блоці, зверненому до нації, президент активує ціннісний складник концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ іменником *freedom*: *For a half a century, America defended our freedom by standing watch on distant borders [...] There is only one force of history that can break the reign of hatred and resentment, and expose the pretensions of tyrants, and reward the hopes of the decent and tolerant, and that is the force of human freedom*. У наведеному прикладі США, позначені іменником *America*, постають як Агоніст, схильний до руху, на що вказує дієслово *defend*, а свобода, названа іменником *freedom*, зображена як Антагоніст, що має тенденцію до спокою, адже саме її американці мають захищати, що, у свою чергу, підвищує їхній статус. При розгортанні наведеного уривка свобода, позначена словосполученням *the force of human freedom*, постає як Агоніст із тенденцією до руху, на що вказують дієслова *break* «зруйнувати», *expose* «викрикувати», *reward* «винагороджувати». Антагоніст, позначений словосполученням *the reign of hatred and resentment* «царство ненависті й обурення», виявляє тенденцію до руху, на що вказує іменник *reign* «правління». Загалом складається враження, що Америка як схильний до руху Агоніст здатен захистити свободу, яка, у свою чергу, зруйнує глобальне панування тиранії.

У комунікативному блоці, зверненому до нації, ціннісний складник концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ акцентує залежність вільної Америки від свободи в інших країнах: *The survival of liberty in our land increasingly depends on the success of liberty in other lands. The best hope for peace in our world is the expansion of freedom in all the world*. Наведений приклад ставить існування національної свободи (*survival of liberty*), зображеної як Агоніст із тенденцією до спокою, у залежність від

її успіху в інших країнах (*the success of liberty in other lands*), представленого іменником *success* як Антагоніст із тенденцією до руху. Очевидно, що подібного до попереднього фрагмента цей уривок починається і зображення свободи як Агоніста з тенденцією до спокою задля підкреслення провідної ролі американців у її забезпеченні.

Комунікативний блок, звернений до нації, завершується акцентом на розвитку свободи: *Eventually, the call of freedom comes to every mind and every soul [...] Liberty will come to those who love it*. У наведеному уривку свобода, позначена іменниками *freedom* і *liberty*, домінує, адже наділена роллю Агоніста з тенденцією до руху, на що вказує дворазове вживання дієслова *come* «приходити». Натомість Антагоністом із тенденцією до спокою постає народ, позначений іменниками *every mind and every soul* та *those who love it*, наділений роллю бенефіціанта.

Безпосереднє звернення до поняттєвого складника концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ спостерігаємо у фрагменті промови, присвяченому світовій спільноті, що зумовлено необхідністю узагальнення ціннісного та предметно-образного складників іменником *democracy*: *The concerted effort of free nations to promote democracy is a prelude to our enemies' defeat*. У наведеному прикладі ціннісний компонент концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ, позначений словосполученням *free nations*, наділений роллю Агоніста з тенденцією до руху, про що свідчать дієприкметник *concerted* «об'єднаний» та інфінітив *promote* «просувати», які вказують на значний ступінь докладання енергії. Завдяки вживанню вказаних одиниць поняттєвий складник, позначений іменником *democracy*, постає в ролі Антагоніста з тенденцією до спокою. В аналізованому комунікативному блоці предметно-образний компонент концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ позначений іменниками *government* і *people*, які по-різному зображують уряд і народ: *The leaders of governments with long habits of control need to know: To serve your people you must learn to trust them*. У наведеному прикладі іменник *governments*, співвідносний у другій частині речення із займенником *you*, позначає Агоніста з тенденцією до руху, на що вказують словосполучення *with long habits of control* і дієслова *need to know* і *must learn to trust*. Натомість у ролі Антагоніста постають люди, позначені іменником *people*. Образний компонент концепту, названий іменни-

ком *people*, зображений у стані спокою, оскільки населення диктаторських країн не може висловлювати своїх думок.

Завершальна частина блоку, зверненого до співгромадян, акцентує взаємодію свободи, позначеної іменником *freedom*, як вияву ДЕМОКРАТІЇ з рухом уперед (*go forward*), що символізує подальший прогрес демократії: *We go forward with complete confidence in the eventual triumph of freedom*. У наведеному прикладі займенник *we* зображує американців як Агоніста з тенденцією до руху, передану дієсловом *go forward* і словосполученням *with complete confidence* «цілковита впевненість», що в кінці кінців приводить до тріумфу свободи, позначеного словосполученням *the eventual triumph of freedom*, у якому іменник *triumph* указує на значний успіх “a notable success” [23]. У наступному висловлюванні “*America in this young century proclaims liberty throughout the world*” роль Агоніста з тенденцією до руху виконує Америка, позначена топонімом *America*, на що вказує дієслово *proclaim*, адже вона проголошує та гарантує глобальну свободу, позначену іменником *liberty*, зображаючи американців як обрану націю, що захищає волю в усьому світі.

Отже, порівняльний аналіз інавгураційних звернень американського президента Дж. Буша виявив, що перший виступ зосереджений на ролі уряду в підтриманні американської демократії, а друга промова – на ціннісному складникові концепту, представленому свободою як визначальною властивістю демократії. Відповідно, вербалізація концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ спирається в першій промові на предметно-образний складник концепту, позначений іменником *government*. Його активність представлена у виступі президента США лексемами із семантикою динаміки. Водночас народ, названий іменником *people*, загалом зображений у стані спокою й лише один раз співвідноситься з активністю уряду. Натомість у другій промові ціннісний складник концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ вербалізується іменниками *freedom* і *liberty*, а свободі приписується стан спокою, який підкреслюється протиставленням активній позиції уряду та народу, які належать до предметно-образного складника концепту.

Перспективи дослідження вбачаємо в установленні зображення концепту DEMOCRACY/ДЕМОКРАТІЯ і його складників у промовах інших англійськомовних політиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика : курс лекций по английской филологии. Тамбов : Изд-во Тамб. ун-та, 2001. 123 с.
2. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград : Перемена, 2002. 407 с.
3. Красавский Н.А. Русская и немецкая концептосферы эмоций: опыт лингвокультурологического анализа словарных статей. Воронеж : ВГУ, 2001. 507 с.

4. Павлова Е.К. Языковые проблемы глобальной политической коммуникации и перспективы их решения посредством гармонизации национальных тезаурусов. Москва : Прометей, 2007. 218 с.
5. Потепенко С.І. Когнітивна риторика ефекту: в пошуках методу (на матеріалі інавгураційних звернень американських президентів Дж. Кеннеді і Дж. Буша). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»*. 2012. Т. 15. № 2. С. 131–140.
6. Приходько А.Н. Концепты и концептосистемы. Днепропетровск : Белая Е.А., 2013. 307 с.
7. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Черкаси, 2017. 890 с.
8. Стернин И.А. Методика исследования структуры концепта. Методологические проблемы когнитивной лингвистики / научное издание под ред. И.А. Стернина. Воронеж : Воронежский государственный университет, 2001. 182 с.
9. Сулова А.Ю. Эволюция лингвокультурологического концепта «демократия» в дискурсивном пространстве американской нации. *Вестник Иркутского государственного лингвистического ун-та*. 2009. № 3 (7). С. 188–193.
10. Телятникова О.Н. Идеологический концепт DEMOCRACY в британском политическом дискурсе и его семантические оппозиции, к 40-летию СГАКИ. Самара : СГАКИ, 2011. С. 343–349.
11. Филиппова М.А. Идеологический концепт демократия: на материале лингвокультуры США : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Волгоград, 2007. 229 с.
12. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса. Москва : ИТДГК Гнозис, 2004. 326 с.
13. Юдин Г. Кризис демократии в эпоху цифровой революции. URL: <https://etika.nplus1.ru/democracy/yudin>.
14. English Oxford living dictionaries. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/us/democracy>.
15. George Bush. First inauguration speech transcript. URL: <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/inaugural-address.html>.
16. George Bush. Second inaugural address. URL: <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=4460172>.
17. Johnson M. *The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. Chicago : University of Chicago Press, 1987. 268 p.
18. Lakoff G. *Women, Fire, and Dangerous Things. What categories reveal about the mind*. Chicago ; L., 1987. 267 p.
19. Lebedko M.G. Axiosphere: The linguistic representation of value concepts in American and Russian culture. *American Studies International. The George Washington University*. 2003. Vol. XLI. № 1-2. P. 179–200.
20. Merriam-Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/democracy>.
21. Talmy L. *Toward a Cognitive Semantics: Concept Structuring Systems*. Vol. 1 MIT Press, 2000. 558 p.

REFERENCES

1. Boldyrev N. N. (2001) *Kognitivnaya semantika: Kurs lektsiy po angliyskoy filologii* [Cognitive semantics: Lectures on English philology]. Tambov: Tambov universityty, 123 p.
2. Karasik V.I. (2002) *Yazykovoy krug: lichnost', kontsepty, diskurs* [Language circle: personality, concepts, discourse]. Volgograd: Peremena, 2002. 407 p.
3. Krasavskiy N. A. (2001) *Russkaya i nemetskaya kontseptosfery emotsiy: opyt lingvokulturologicheskogo analiza slovarnykh statey* [Russian and German emotional conceptology: experience of the linguistic and cultural analysis of dictionary articles]. Voronezh: VGU, 2001, 507 p.
4. Pavlova E. K. (2007) *Yazykovye problemy global'noy politicheskoy kommunikatsii i perspektivy ikh resheniya posredstvom garmonizatsii natsional'nykh tezaurusov* [Linguistic problems of the global political communication and their perspective solutions by means of harmonization of the national thesaurus]. Moskva: Prometey, 218 p.
5. Potapenko S. I. (2012) *Kognitivna rytoryka efektu: v poshukakh metodu (na materialy inavhuratsiynykh zvernenn amerykanskykh prezydentiv Dzh. Kennedi i Dzh. Busha)* [Cognitive rhetoric of effect: in the search of method (based on the inaugural speeches of the US presidents G. Kennedy. and G. Bush)] *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho lnhvistychnoho universytetu. Ser. Filolohiia*. V. 15, № 2. P. 131–140.
6. Prykhodko A. N. (2013) *Kontsepty i kontseptosystemy* [Concepts and systems of concepts]. Dnepropetrovsk: Belaya E. A., 307 p.
7. Selivanova O. O. (2017) *Suchasna lnhvistyka: napriamy ta problemy* [Modern linguistics: directions and problems]. Cherkasy, 890 p.
8. Sternin I. A. (2001) *Metodika issledovaniya struktury kontseptu. Metodologicheskie problemy kognitivnoy lingvistiki: Nauchnoe izdanie pod red. I. A. Sternina* [Methodology of studying the structure of concept.

Methodological problems of the cognitive linguistics: scientific edition under I.A. Sternin]. Voronezh: Voronezh national university, 182 p.

9. Suslova A. Yu. (2009) Evolyutsiya lingvokul'turologicheskogo kontsepta «demokratiya» v diskursivnom prostranstve amerikanskoj natsii [Evolution of the linguo-cultural concept of 'democracy' in the discursive space of american nation]. Vestnik Irkutskogo gosudarstvennogo lingvisticheskogo un-ta. № 3 (7), P. 188–193.
10. Telyatnikova O. N. (2011) Ideologicheskij kontsept DEMOCRACY v britanskom politicheskom diskurse i ego semanticheskie oppozitsii, k 40-letiyu SGAKI [Ideological concept of DEMOCRACY in the British political discourse and its semantic oppositions]. Samara : SGAKI, 2011. P. 343–349.
11. Filippova M. A. (2007) Ideologicheskij kontsept demokratiya: na materiale lingvokul'tury SShA: dis. kandidata filol. nauk: 10.02.19. [Ideological concept of democracy: on the material of linguistic culture of the USA]. Volgograd, 229 p.
12. Sheygal E.I. (2004) Semiotika politicheskogo diskursa [Semiotics of political discourse]. M.: ITDGK Gnozis, 2004. 326 p.
13. Yudin G. Krizis demokratii v epokhu tsifrovoy revolyutsii [Crisis of democracy in the era of numerical revolution]. URL: <https://etika.nplus1.ru/democracy/yudin>.
14. English Oxford living dictionaries URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/us/democracy>.
15. George Bush. First inauguration speech transcript. URL: <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/inaugural-address.html>.
16. George Bush. Second inaugural address. URL: <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=4460172>.
17. Johnson M. The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason. Chicago: University of Chicago Press, 1987. 268 p.
18. Lakoff G. Women, Fire, and Dangerous Things. What categories reveal about the mind. Chicago; L., 1987. 267 p.
19. Lebedko M.G. Axiosphere: The linguistic representation of value concepts in American and Russian culture. American Studies International. The George Washington University. 2003. Vol. XLI, № 1-2. P. 179–200.
20. Merriam-Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/democracy>.
21. Talmy L. Toward a Cognitive Semantics: Concept Structuring Systems. Vol. 1 MIT Press, 2000. 558 p.